

Märgistamise e-käsiraamat ja teabematerjalid veebilehel toiduteave.ee

Kairi Ringo

toiduteave.ee

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Otsi

Otsi

Euroopa Maali Arengu
Põllumajandusfond
Euroopa investeringud
maajätkandesse

Ole kursis! Telli
teavitustoiduteave.ee
värskete postituste
kohta!

Eesnimi*

E-posti aadress*

TELLI

Esita küsimus lehel

Väljaanded

Avaldame erineva mahuga toiduohutuse alaseid teabematerjale. Teabematerjalid avaldatakse nii trükistena kui ka kodulehel.

Põhjalikumate teavete saab väljatöötatavatest käsiraamatutest. Käsiraamatud avaldatakse vaid võrguväljaannetena.

Toiduohutust mõjutavate aspektide näitlikuks esitamiseks avaldame lühikesi õppevideoid.

Bioloogiline ohutus

Keemiline ohutus

Mürgistamine

Toiduhügieen ja enesekontroll

Tehnoloogiad

Väljaanded → Märgistamine

- Teabematerjal 4 lk "[Toidualase teabe esitamise põhinõuded](#)"
- Teabematerjal 4 lk "[Toitumislase teabe esitamine](#)"
- Teabematerjal 4 lk "[Toitumis- ja tervisealaste väidete esitamine](#)"
- Teabeleht "[Millist infot sisaldab toidu märgistus?](#)"
- Teabeleht "[Allergeenide esitamine](#)"
- **Toidu nimetused. Mis on mis?** [Mahlatooted](#)

[Veed](#)

[Piim ja piimatooted](#)

[Piimatooted](#)

Märgistamise teemast esmase ülevaate saamiseks

<https://toiduteave.ee/valjaanded/margistamine/>

Toidualase teabe esitamise põhinõuded

Toidualase teabe esitamist reguleerivad ennekõike Euroopa Liidu määrus nr 1169/2011, põllu- majandusministri 28.11.2014 määrus nr 109 „Toidupartii tähistamise nõuded“ ning põllumajandusministri 11.03.2015 määrus nr 24 „Müügipakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded“.

Käesolevas teabelehes on välja toodud peamised nõuded ja juhitud tähelepanu nende asukohale õigusaktides. Siiski ei sisalda see kogu vajalikku teavet. Sageli kohaldatakse erandeid. **Korrektse toidualase teabe koostamiseks tuleb kindlasti lugeda õigusakte.**

Pakendatud toit

Pakendis toidu puhul esitatakse märgistus vahetult pakendil või selle külge kinnitatud etiketil. Esitatav teave ei tohi tarbijat eksitada. Toidukauba märgistuseks on nii pakendil või etiketil olev tekst ja arvandmed kui ka kaubamärgid, pildid või sümbolid. Teabe esitamise eest vastutab käitleja, kelle nime all toitu turustatakse.

Pakendi märgistus peab:

- sisaldama alltoodud andmeid (erandid art 16);
- olema eesti keeles;
- olema silmatorkavas kohas hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajadusel kulumiskindlalt;
- olema vähemalt 1,2 mm kõrguste tähtedega (erand väikestele pakenditele art 13 p 3).

Toidu nimetus

Määruse 1169/2011 artikkel 17; lisad III ja VI.

Toidu kohta esitatakse alati selle nimetus. Toidu nimetus viitab toidu olemusele ja eristab seda sarnastest toodetest. Nimetust ei tohi asendada kaubamärgi või väljamõeldud nimetusega.

Kui õigusaktiga on kehtestatud kohustuslik nimetus, siis tuleb seda kasutada. Osale toitudele on kehtestatud koostis- ja kvaliteedinõuded või kaitstud nimetused. Kui toode vastab nõuetele, siis tuleb kasutada nendes nõuetes väljatoodud nimetus. Kui toode nõuetele ei vasta, siis kaitstud nimetust kasutada ei tohi – tuleb kasutada üldtuntud nimetust või toitu kirjeldavat nimetust. Kohustuslikud nimetused on kehtestatud toodetele järgmistes gruppides: mahlatooted; kakao- ja šokolaaditooted; džemmid jmt tooted; suhkrutooted; mesi; kohviekstrakt ja siguriekstrakt; kaseiinid ja kaseinaadid; kondenspiimad ja piimapulbrid; joogipiimad ja piimatooted; või ja võide- rasvad; oliiviõli; alkohol.

Kui kohustuslikku nimetust ei ole, siis tuleb kasutada üldtuntud nimetust.

Kui üldtuntud nimetust ei ole, tuleb esitada toitu kirjeldav nimetus.

Mahl on õigusaktiga kehtestatud nimetus, mida tohib kasutada üksnes 100 %-lise mahla puhul. Joogi puhul, mis sisaldab vaid 10% mahla kasutatakse toitu kirjeldavat nimetust „mahlajook“.

„Kohuke“ on üldtuntud nimetus tootele, mille kohupiimamass ei sisalda taimeraska. Kui kohupiima- massis on kasutatud taimeraska, siis ei ole tegu kohukesega; sellise toote kohta kasutatakse toitu kirjeldavat nimetust „dessert“ või „maius“.

„Troopika“ on väljamõeldud nimetus, mida saab kasutada vaid koos sobiva nimetusega, nt „karastusjook“.

Otsi

Otsi

Euroopa Liidu Agraar- ja Põllumajandusfondi
Eestiga investitsioonid
maapirkondadesse

Ole kursis! Telli teavitus toiduteave.ee värskete postituste kohta!

Eesnimi*

E-posti aadress*

TELLI

Märgistamise nõuded

Toidualase teabe esitamist reguleerivad ennekõike Euroopa Liidu määrus nr 1169/2011, põllumajandusministri 28.11.2014 määrus nr 109 „Toidupartii tähistamise nõuded“ ning põllumajandusministri 11.03.2015 määrus nr 24 „Müügipakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded“. Lisaks nendele üldistele nõuetele on veel mitmeid spetsiifilisi õigusakte.

Oleme siia lehele koondanud infot erinevate asutuste ja organisatsioonide poolt väljaantud toidualase teabe esitamist käsitlevatest juhendmaterjalidest, mis aitavad toidukäitlejal mõista erinevaid toidu märgistamise aspekte.

Euroopa Komisjoni **toidu märgistamise andmebaas** (Food Labelling Information System)

Toidualase teabe esitamise põhinõuded

Teabematerjal, Eesti Toiduainetööstuse Liit,
2018

Millist infot sisaldab toidu märgistus?

Teabeleht, Eesti Toiduainetööstuse Liit, 2017

Videod youtubes Toiduteave

The screenshot shows the YouTube channel page for 'Toiduteave'. The browser address bar displays 'youtube.com/channel/UCFMAIktTV_73IYz2btIjyg/videos'. The channel name 'Toiduteave' is visible in the top left. The page features a navigation menu on the left with icons for 'Avaleht', 'Kogumised', and 'Kogu'. The main content area displays a grid of video thumbnails with titles, durations, and view counts. The videos cover topics such as food labeling, food group identification, food safety regulations, and hygiene practices. A green checkmark icon is overlaid on several video thumbnails, indicating they are recommended or featured content.

Thumbnail	Title	Duration	Views
	Tootumis- ja tervisealaste väidete esitamise nõuded	49:04	13 vaatamist • 1 kuu eest
	Toidualase teabe esitamise põhiolemused	49:03	23 vaatamist • 1 kuu eest
	Toidualase teabe esitamise...	40:26	31 vaatamist • 1 kuu eest
	Toiduhügieeni reeglid. Toidu müük ja pakkumine ajutises...	4:58	69 vaatamist • 3 kuu eest
	Toiduhügieeni reeglid. Ristsaastumise vältimine...		77 vaatamist • 3 kuu eest
	Toiduhügieeni reeglid. Ristsaastumise vältimine -...	3:49	67 vaatamist • 3 kuu eest
	Toiduhügieeni reeglid. Toidu kuumutamine, jahutamine j...	3:11	66 vaatamist • 3 kuu eest
	Ulukite küttimine. Kütitud soku või kitse käitlemine...	14:22	550 vaatamist • 3 kuu eest
	Ulukite küttimine. Kütitud põdra esmakäitlemine...	5:22	370 vaatamist • 6 kuu eest
	Proovide võtmiseks ettevalmistamine...		99 vaatamist • 2 aasta eest

ps://www.youtube.com/watch?v=cpf5ywKqgYQ&t=15s

<https://toiduteave.ee/valjaanded/bioloogiline-ohutus/>

TOIDU SÄILIMISAJA MÄÄRAMINE
I osa
(täiendatud ja parandatud väljaanne)

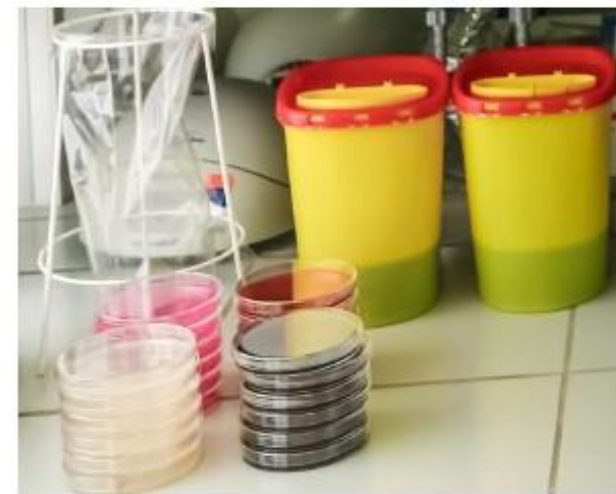
TOIDU SÄILIMISAJA MÄÄRAMINE
II OSA
(täiendatud ja parandatud väljaanne)

Mikrobioloogilised näitajad toidugruppide kohta

TOIDU SÄILIMISAJA MÄÄRAMINE
III OSA

Toidu säilitamisnõuded toidugruppide kaupa

toiduteave.ee

toiduteave.ee

PROGRAMM ▾ UUDISED SÜNDMUSED ▾ VÄLJAANDED ▾ TOIDUOHUTUS ▾ VARIA ▾

Külastamine

Märgistamise käsiraamat

Teadmussiirde pikaajaline programm Toit ja toiduohutus

Programmi eesmärk on tõsta põllumajanduse ja toidu töötlemise valdkonnas tegutsevate inimeste toidu ja toiduohutuse alast teadlikkust.

Vaata tulevaid sündmusi

Vaata avaldatud väljaandeid

TOIDU MÄRGISTAMISE E-KÄSIRAAMAT

Käsiraamatu eesmärgiks on selgitada toidualase teabe esitamise ja toidu märgistamise nõudeid. See ei ole õigusaktide ametlik tõlgendus ega muul viisil õiguslikult siduv dokument.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

Otsing

Sissejuhatus ja põhimõtted

Kohustuslikud andmed

Pakendamata toit

Kaugmüük

Toidu nimetus

Koostisosade loetelu

Allergeenid

Netokogus

Säilimisaeg, säilitamistingimused

Tarvitusjuhised

Partii tähistamine

Päritolu märkimine

Toitumisalane teave

Väited

Lisaained, lõhna- ja maitseained

Toidulisandid, rikastatud toit

Eritoit

Uuendtoit, GMO

Mahetoit

Piim ja piimatooted

Vesi, mahl, alkohol

Mesi, moosid

Kala, liha

Puu- ja köögiviljad

Muud tooted

TOIDU MÄRGISTAMISE E-KÄSIRAAMAT

Käsiraamatu eesmärgiks on selgitada toidualase teabe esitamise ja toidu märgistamise nõudeid. See ei ole õigusaktide ametlik tõlgendus ega muul viisil õiguslikult siduv dokument.

Olulised meeldetuletused

Oluline teave! Palun lugege hoolikalt, enne kui lähete edasi.

Toidu märgistamise e-käsiraamatu eesmärgiks on selgitada toidualase teabe esitamise ja toidu märgistamise nõudeid. See ei ole õigusaktide ametlik tõlgendus ega muul viisil õiguslikult siduv dokument.

Vajadusel kontrollige nõudeid õigusaktist ja järgige neid. Teeme kõik endast oleneva, et käsiraamat ja selles sisalduvad viited oleksid ajakohased. Sellest hoolimata võib juhtuda, et mõned viited on vananenud, mistõttu kontrollige alati viidatud allikate kehtivust.

Käsiraamatus sisalduva rakenduse eesmärgiks on aidata läbi mõelda ja vormistada märgistusel esitatavat teavet. Selle kasutamine ei taga nõuetekohast märgistust, küll aga aitab selle loomisele kaasa.

NÕUSTUN JA LIIGUN EDASI

EI SOOVI JÄTKATA. LIIGU TOIDUTEAVE.EE LEHELE

Käsiraamatu teksti koostajad:

Kairi Ringo (kairi.ringo@gmail.com)

Siret Dreyersdorff (peatükk „Toitumis- ja tervisealased väited“)

Täname:

Katrin Vilde, Asta Übner (Orkla Eesti AS, Põltsamaa tehas)

Monika Liias (Sanitex OÜ)

Airi Vetemaa (Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus)

Külli Johanson, Hellika Kallaste, Evelin Kivima, Katrin Lõhmus, Külli Suurvarik, Maia Radin, Elsa Peipman, Katrin Kemp, Annika Leis, Ahto Tilk, Kalev Karisalu, Liina Jürgenson, Renata Tsaturjan, Anu Muhhin, Eduard Koitmaa, Kadri Rand (Maaeluministerium)

Tiiu Rand, Airika Salumets, Edward-Tuudor Sooba, Kristi Kadak, Marika Arula, Merle Laurimaa, Ave Raie (Põllumajandus- ja Toiduamet)

Käsiraamatu on Maaeluministeriumi ja PRIA tellimusel välja andnud Eesti Toiduainetööstuse Liit.

Rahastatud Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD).

Kõik autoriõigused on kaitstud. Varalised õigused kuuluvad materjali tellijale. Autoriõigus kuulub käsiraamatu teksti koostajatele.

Tallinn 2021

ISSN 2733-3655 (võrguväljaanne: html)

Lehtede allservas ja iga sisulehe
paremal

KIIRLINGID

Mõisted

Õigusaktid

Juhendid

Kasutatud kirjandus

[Õigusaktid](#)

[Juhendid](#)

[Videoloengud](#)

[Tagasiside](#)

Lingitud sisukord

Sissejuhatus ja põhimõtted

SISUKORD

1. Sissejuhatus
2. Keelenõuded
3. Eksitamise keeld
4. Vastutus
5. Teabe liikumine tarneahelas

Oluline teave punases kastis

Mõisted

KIIRLINGID

- Mõisted
- Õigusaktid
- Juhendid
- Kasutatud kirjandus

Sissejuhatus

Toidule, mis on ette nähtud tarnimiseks tarbijale või tootlustusettevõtetele, tuleb lisada nõuetekohane **toidualane teave**. Siin käsiraamatus esitatud ja selgitatud nõuded kehtivad juhul, kui toit on juba mõeldud müümiseks tarbijale või tootlustusettevõttele. Üksikutel juhtudel, kui nii on eraldi märgitud, käsitletakse ka ettevõtete vahelist teabe liikumist tarneahelas. Sellised erisätted on tavaliselt esitatud toidugrupipõhistes nõuetes.

Toidualane teave on toitu käsitlev teave, mis antakse tarbijale ükskõik millisel viisil, näiteks:

- müügi pakendil, sellele kinnitatud etiketil või kaelasildil;
- info- või reklaamlehel, tootekataloogis;
- toote/tootja veebilehel, e-poes;
- suuliselt toote esitlemisel kaupluses või telefoni teel.

Seega kehtivad **toidualase teabe** esitamise nõuded ühtviisi, sõltumata sellest, millisel viisil teavet edastatakse.

Toidu märgistus on kõik toiduga seonduvad sõnad, laused, numbrid, muud andmed, kaubamärgid, tootemarginimetused, pildid ning sümbolid, mis on esitatud toote pakendil, etiketil või kaelasildil.

Toidualase teabe esitamise üldpõhimõtted, nõuded ja vastutus on toodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määruses \(EL\) nr 1169/2011](#). Lisaks sellele määrusele kehtivad mõne toidugrupi puhul ka täiendavad märgistamise nõuded ehk erinõuded.

Lingid õigusaktidele, vaata viimast konsolideeritud versiooni

Lae alla PDF-ina

Väljatrükitav pdf sellest lehest

Sisulehtede ülaservast rakendusse

**TOIDU MÄRGISTAMISE
E-KÄSIRAAMAT**

[← Tagasi esilehele](#)

Otsing

Koosta märgistus

Anna tagasisidet

Rakenduse eesmärgiks on aidata läbi mõelda ja vormistada märgistusel esitatavat teavet. Rakendus põhineb üldnõuetel ja ei võta arvesse teabe esitamisel lubatud erijuhte. Selle kasutamine ei taga nõuetekohast märgistust, küll aga aitab selle loomisele kaasa.

RAKENDUS MÄRGISTUSE KOOSTAMISEKS

[← Tagasi käsiraamatu algusesse](#)

Rakenduse eesmärgiks on aidata läbi mõelda ja vormistada märgistusel esitatavat teavet. Rakendus põhineb üldnõuetel ja ei võta arvesse teabe esitamisel lubatud erijuhte. Selle kasutamine ei taga nõuetekohast märgistust, küll aga aitab selle loomisele kaasa.

Anna tagasisidet

Toidu nimetus

Toidu nimetusena tuleb kasutada selle seaduslikku, üldtuntud või kirjeldavat nimetust. Kaubamärk või väljamõeldud nimetus võib olla esitatud lisaks, ent see ei asenda toidu nimetust. [Loe rohkem](#)

Müüginimetus

Kaubamärk, väljamõeldud nimetus, tootemarginimetus vms

Toidu nimetus

Õigusaktiga kehtestatud, üldtuntud või kirjeldav nimetus

Nimetusega kaasnevad andmed

(külmutatud, sügavkülmutatud, sulatatud, külmuivatatud, kontsentreeritud, kuivatatud, suitsutatud, magusainetega, suhkru ja magusainetega, lisatud veega, karboniseeritud, muu)

Netokogus

Netokogus on pakendis oleva toote kogus ilma pakendi ja glaseeraineta. Netokogus väljendatakse vedelate toodete puhul liitrites, sentiliitrites või milliliitrites ning muude toodete puhul kilogrammides või grammides. [Loe rohkem](#)

Netokogus

Vali ühik

Alkoholisaldus

Etanoolisisaldus mahuprotsentides tuleb esitada jookide korral, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi. [Loe rohkem](#)

Alkoholisaldus

Koostisosad

Koostisosad on kõik toidu tootmisel või valmistamisel kasutatavad ained või tooted, mida valmistoode – ka muudetud kujul – sisaldab. Mitmest koostisosast koosnevat toitu (liitkoostisosa) võib koostisosade loetelusse kanda oma nimetuse all, millele järgneb liitkoostisosa koostisosade loetelu. Teatud juhtudel peab koostisosade loetelus näitama koostisosade koguse protsentides ning allergeenid esitatakse eristaval kujul. [Loe rohkem](#)

Videoloeng

Märgistamise e-käsiraamat

toiduteave.ee

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Märgistamise e-käsiraamat

<https://toiduteave.ee/margistamine/>

Head lugemist ja katsetamist!

kairi.ringo@toiduteave.ee

toiduteave.ee

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse